



MESTNA OBČINA PTUJ

POROČILO O IZVEDBI

AKCIJSKEGA NAČRTA ZA NEODVISNO ŽIVLJENJE INVALIDOV V MESTNI OBČINI PTUJ ZA LETO 2021

Ptuj, april 2022

KAZALO

1 UVOD	4
2 CILJ I Obravnavati invalide kot polnopravne državljane in jih vključevati v pomembna dogajanja v občini	6
3 CILJ II Odpraviti grajene in komunikacijske ovire, za katere velja, da onemogočajo ali otežujejo neodvisno življenje invalidov	8
4 CILJ III Razvijati podporno okolje, službe, programe, ki bodo omogočili čim bolj neodvisno življenje invalidov in poudarjali njihove sposobnosti:.....	9
4.1 Razvoj mreže programov za samostojno življenje invalidov v Mestni občini Ptuj.....	9
4.2 Programi društev invalidov.....	10
4.3 Programi socialno varstvo - Center za socialno delo Ptuj.....	12
4.4 Rehabilitacijski programi.....	13
4.5 Programi zdravstvo.....	14
4.6 Programi izobraževanje.....	14
4.7 Programi zaposlovanje.....	15
4.8 Programi kultura	16
4.9 Programi šport.....	18
5 CILJ IV Izboljšati obveščanje in informiranje občanov o pravicah in potrebah invalidov v občini	19
6 PRIPRAVLJAVCI	21

»Za nami je ponovno posebno leto, ki je prineslo polno novih izzivov in spopadanj s težavami, ki smo jih želeli čim prej odpraviti. Svet za invalide je deloval po svojih najboljših močeh, torej podobno kot leta 2020, ko smo vsak v svojem društvu, zavodu, šoli, organizaciji ali drugi ustanovi opravljali delo tako, kot je v določenem trenutku bilo možno.

Želimo si povezovanja, dobrega podpornega okolja vsem, ki takšno podporo potrebujejo. Potrebno bo realizirati ukrepe za kvaliteto življenja, socialno vključevanje invalidov in čim večjo aktivno udeležbo invalidov.

Za invalida je lahko vsakodnevno življenje polno velikih in malih ovir ter preprek, ki jim onemogoča živeti polno življenje.

Z našim akcijskim načrtom želimo prikazati vse aktivnosti, ki se izvajajo, da bi bilo življenje v naši občini prilagojeno tistim, ki prilagoditve potrebujejo. Trudimo se približati občanom, da bodo obveščeni in osveščeni o pravicah in potrebah invalidov v občini.

Nenehno se sprašujemo ali smo zadostili potrebam večine, ker je seveda popolnoma razumljivo, da vsem ne bomo nikoli zadostili ali ustregli. Vedno se sprašujemo, smo v svoji vlogi naredili dovolj, da bo naša družba dovolj osveščena o invalidih, njihovih pravicah, potrebah, potencialih in njihovem prispevku, ki ga lahko prispevajo k naši družbi. Smo v teh časih namenili invalidom učinkovito zdravstveno varstvo? Imamo dovolj rehabilitacijskih programov za ustrezno rehabilitacijo invalidov, da bodo lahko dosegli in ohranjali optimalno stopnjo neodvisnega življenja? Imamo v občini dovolj strokovno – podpirne službe, ki bo pomagala povečati samostojnost v vsakdanjem življenju in pri uresničevanju pravic? Kako je z dostopnostjo, smo izkoristili vse možnosti za odpravo arhitektonskih ovir? Smo sposobni uvesti takšne programe, ki bodo omogočili dostopnost fizičnega okolja ali da bomo zagotovili dostop do informacij in korektnega komuniciranja? Potrebno je zagotoviti tudi, da bo izobraževanje invalidov sestavni del vzgojno – izobraževalnega sistema. In kako je z ostalimi področji, kot so zaposlovanje, finančna pomoč in socialna varnost, družinsko življenje ter osebna integriteta, kulturne dejavnosti, možnost rekreacije in športa, versko življenje... to so vse področja, kjer je potrebno vključevati invalide in kar je pomembno, da oblikujemo takšno lokalno politiko, ki bo zagotavljala, da bodo vsi ti vidiki zajeti v vsako pomembno načrtovanje na lokalni ravni.

Želimo si dobrega sodelovanja, širjenja pravic invalidov v družbi, predvsem pa preseganja različnosti. Zahvaljujem se vsem tistim, ki si prizadevajo in kakorkoli pomagajo invalidom pri doseganju ciljev in uveljavljanju njihovih pravic. Tudi zaveza Mestne občine Ptuj še naprej ostaja pozornost in posebna skrb do invalidov in njihovih potreb.«

Darja Dovečar, predsednica Sveta za invalide Mestne občine Ptuj

1. UVOD

Zveza delovnih invalidov Slovenije je 11. oktobra 2012 sprejela sklep, da se Mestni občini Ptuj podeli listina »Občina po meri invalidov za leto 2012«. S prejemom listine se je Mestna občina Ptuj obvezala, da bo izvajala programe za invalide in delovala v skladu z vsakoletnim akcijskim načrtom za neodvisno življenje invalidov v Mestni občini Ptuj.

Akcijski načrt za neodvisno življenje invalidov v Mestni občini Ptuj za leto 2021 je bil sestavljen pa podlagi:

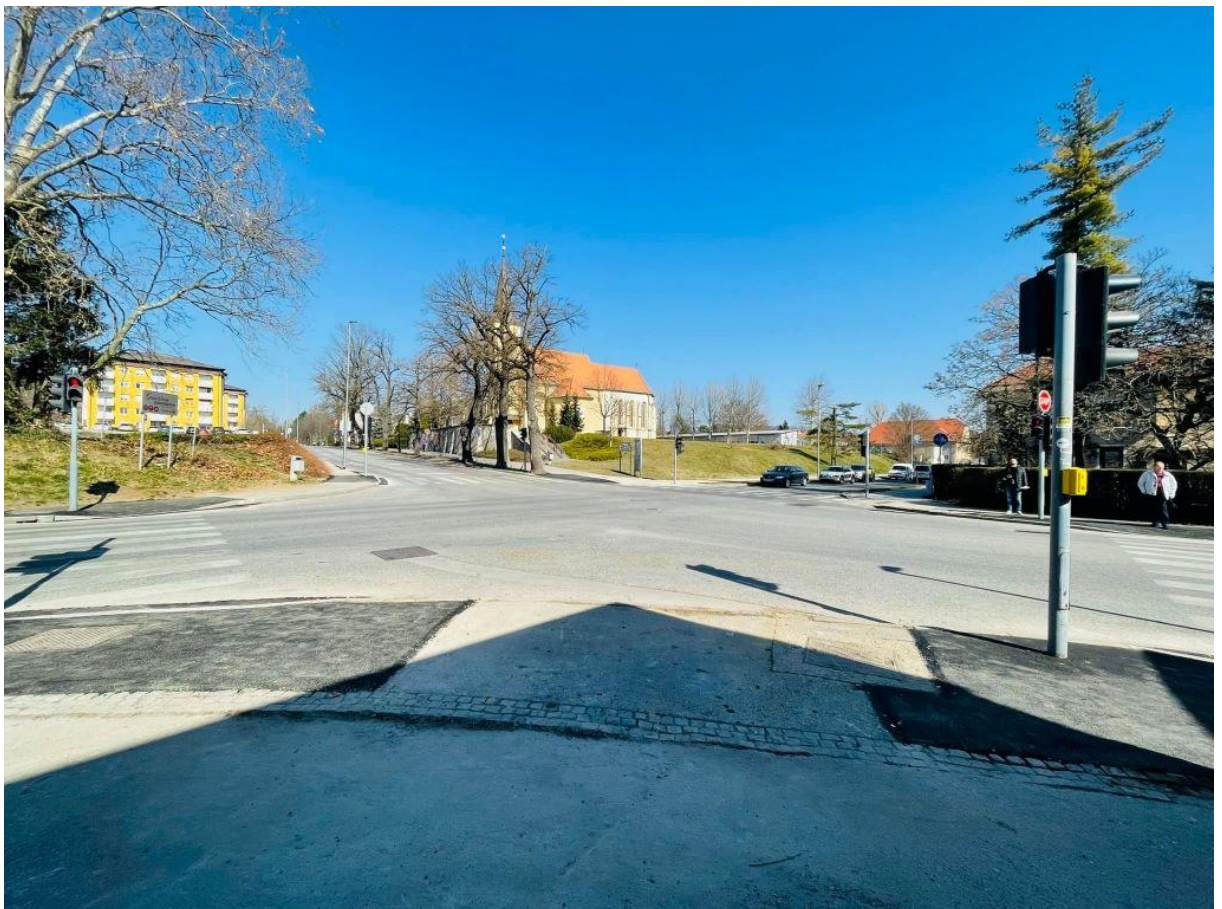
- Akcijskega načrta za neodvisno življenje invalidov v Mestni občini Ptuj za leto 2020
- Standardnih pravil OZN o izenačevanju možnosti invalidov
- predlogov in pobud članov Sveta za invalide Mestne občine Ptuj in posameznikov.

V akcijskem načrtu so navedene tudi postavke proračuna Mestne občine Ptuj, v okviru katerih se zagotavljajo finančna sredstva za različne programe, namenjene izboljšanju položaja (tudi) invalidnih oseb.

Vsakoletni akcijski načrt spodbuja, motivira in vključuje odgovorne nosilce k realizaciji zastavljenih nalog, tako s strani Sveta za invalide, Mestne občine Ptuj in ostalih deležnikov, tudi posameznikov.

V letu 2021 izpostavljam:

- **odpravo arhitekturnih ovir po mestu in opozarjanje na predvsem za invalide moteče elemente:** spustili so se robniki (na vseh štirih vogalih) v semaforiziranem križišču na Potrčevi cesti, Ptuj.





V Mestni občini Ptuj so pristojni oddelki občinske uprave, javni zavodi, invalidske organizacije in druge pristojne institucije, usmerili svoje dejavnosti in aktivnosti v naslednje cilje:

I. cilj - obravnavati invalide kot polnopravne državljane in jih vključevati v pomembna dogajanja v občini, v skladu s tem pa zagotoviti pogoje za vključevanje invalidov v procese odločanja na občinski ravni, in sicer na tistih področjih, ki so za invalide pomembna;

II. cilj - odpraviti grajene in komunikacijske ovire za katere velja, da onemogočajo ali otežujejo neodvisno življenje invalidov;

III. cilj - razvijati podporno okolje, službe in programe, ki bodo omogočali čim bolj neodvisno življenje invalidov in poudarjali njihove sposobnosti;

IV. cilj - izboljšati obveščanje in osveščanje občanov o pravicah in potrebah invalidov v občini in vzpostaviti informacijsko povezanost med invalidskimi organizacijami.

2. CILJI

Obravnavati invalide kot polnopravne državljane in jih vključevati v pomembna dogajanja v občini, v skladu s tem pa zagotoviti pogoje za vključevanje invalidov v procese odločanja na občinski ravni, in sicer na tistih področjih, ki so za invalide pomembna.

Svet za invalide, ki šteje dvanajst članov, je imel v letu 2021 zaradi epidemije Covid 19 zgolj eno sejo, ostala komunikacija pa je med člani čez celo leto potekala po elektronski poti.

Svet za invalide bo posredoval informacijo o realizaciji Akcijskega načrta za leto 2021 pristojnemu odboru mestnega sveta v okviru letnih poročil ter mestnemu svetu Mestne občine Ptuj.

Svet za invalide združuje invalidske organizacije, pridobiva pobude in potrebe invalidskih organizacij, spremlja realizacijo posameznih programov ter obvešča širšo javnost na občinski ravni. Deluje posvetovalno in povezovalno. Invalidskim organizacijam je omogočeno, da se aktivneje povežejo med seboj ter se vključujejo v programe z ostalimi organizacijami in zavodi v občini. Med invalidskimi organizacijami poteka izmenjava dobrih praks, povezujejo se tudi med programi. Opozarjajo na arhitektonske ovire ter sodelujejo pri njihovi odpravi.

Mestna občina Ptuj je tudi v letu 2021 v proračunu obdržala postavko za odpravo arhitektonskih ovir, nekateri programi oz. aktivnosti so bili sofinancirani iz drugih, tematsko povezanih postavk.

Oddelki občinske uprave programe iz akcijskega načrta izvajajo v okviru proračuna Mestne občine Ptuj, za naslednje programe, namenjene samo ali tudi invalidom:

- **Program: Aktivna politika zaposlovanja**

Postavki: 7951 Javna dela zavodi in aktivna politika zaposlovanja in 7952 Javna dela (naročnik je Mestna občina Ptuj): Mestna občina Ptuj je sofinancirala od 5% do 40% delež plače za zaposlitev težje zaposljivih ali invalidnih oseb, izvajalcem programov. Vključenih invalidnih oseb je bilo v letu 2021 – najmanj petnajst.

- **Program: Zdravstvo**

Postavka: 712 Preventivni programi – javni razpis (javni razpis za sofinanciranje preventivnih programov zdravja invalidskim društvom): v letu 2021 je bilo za odobritev sredstev po razpisu uspešnih 16 društev.

Postavka: 713 LAS za preprečevanje zasvojenosti v Mestni občini Ptuj: Organizirana so bila različna predavanja in delavnice na temo preprečevanja odvisnosti, aktivnega preživljanja prostega časa, namenjena tudi invalidnim osebam.

- **Program: Šport**

Postavka: 7353 Dotacije klubom in društvom: v letu 2021 sta sredstva prejela Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih in Medobčinsko društvo invalidov Ptuj.

Postavka 790 Šport starejših šola zdravja.

- **Program: Kultura**

Postavka 74261 Financiranje kulturnih društev – razpis: v letu 2021 je izmed invalidskih organizacij sredstva prejelo Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih.

- **Program: Vrtci**

Postavka: 7631 Vrtec Ptuj: sofinanciranje integracije otrok s posebnimi potrebami in invalidnih otrok v redni oddelek vrtca (s pomočjo socialnih pedagogov).

Postavka 7636 Zasebni vrtec V Mestni občini Ptuj: osnovna dejavnost in dodatna strokovna pomoč (v 2021 1 invalidnemu otroku).

- **Program: Šole**

Postavka: 77111 Prevozi učencev – delež MOP: Mestna občina Ptuj je v letu 2021 zagotavljala prevoze v socialnovarstveni zavod 12 otrokom (vsi šolski).

- **Program: Socialno varstvo**

Postavka 722 Tolmač znakovnega jezika omogoča aktivno vključevanje invalidov z okvaro sluha.

Postavki 7912 Oskrbnine v socialnih zavodih (DU Ptuj, Dom Kuzma, DSO Ormož, Dom Idila, Dom Lipa...) in 7916 Oskrbnine v posebnih socialnih zavodih (Dom Lukava, Dom Hrastovec, Sožitje, Ozara, Sonček, ZUDV Dornava, VDC Polž...) sta omogočali v letu 2021 bivanje skupaj povprečno 103 upravičencem.

Postavka: 7913 Enkratne denarne socialne pomoči zaradi materialne ogroženosti.

- **Program: Komunalne dejavnosti**

Postavka: 6514 Odprava arhitektonskih ovir: v letu 2021 so se spustili robnike (na vseh štirih vogalih) v semaforiziranem križišču na Potrčevi cesti, Ptuj.

3. CILJ II

Odpraviti grajene in komunikacijske ovire, za katere velja, da onemogočajo ali otežujejo neodvisno življenje invalidov.

Pri novogradnjah, katerih investitor je Mestna občina Ptuj, se dosledno upoštevajo Zakon o urejanju prostora, Zakon o graditvi objektov in Pravilnik o zahtevah za zagotavljanje neoviranega dostopa, vstopa in uporabe objektov v javni rabi ter večstanovanjskih stavbah ter Slovenskega standarda za gradnjo objektov.

Mestna občina Ptuj je v letu 2021 nadaljevala z delom odpravljanja ovir po elaboratu Strateški načrt vodenja slepih in slabovidnih iz junija 2016.

Svet za invalide je skozi vse leto podajal pobude in predloge glede ovir na terenu, Oddelek za gospodarske dejavnosti pa se je na le te odzival ter smiselne in izvedljive predloge v okviru razpoložljivih sredstev proračuna realiziral. Na nekatere je podal svoje poglede, predlagal drugačne rešitve. Nekaj predlogov je bilo tudi nerešljivih. Pri vsem tem je ključnega pomena medsebojno sodelovanje in izboljševanje pogojev bivanja.

Zaradi parkiranja na parkirnih prostorih namenjenim osebam s parkirno karto za invalida, je bilo v letu 2021 obravnavanih 29 prekrškov, v 11 primerih je bilo izrečeno opozorilo. V 6 primerih je šlo sicer za upravičence, ki so parkirno kartico pozabili namestiti, v 4 primerih pa je šlo za osebe, ki so gibalno zelo ovirane oziroma v pozni starosti, ki sicer nimajo parkirne karte za invalida ampak je bilo glede na njihovo fizično stanje ugotovljeno, da je prekršek storjen v takšnih okoliščinah, ki ga delajo posebno lahkega in je zato izrečeno opozorilo; v enem primeru pa je šlo za osebo, ki je sicer invalidna, je pa parkirni prostor v območju kratkotrajnega parkiranja uporabljala za več dnevno neprekinjeno parkiranje, čeprav je gibalno sposobna (Slovenski trg, Ptuj).

Zaradi parkiranja v območju za pešce, stezi za pešce ali na pločniku je bilo izdanih 424 ukrepov, od tega 96 opozoril.

Vsaka od izboljšav in ureditev javnega prostora izboljša razmere tudi za ostale uporabnike. Svet za invalide si vseskozi prizadeva in opozarja na ovire ter predlaga rešitve za lažje vključevanje in dostopnost za invalide v različne institucije in prostore v Mestni občini Ptuj.

Omeniti je potrebno, da je zaradi večje osveščenosti celotne populacije, zakonska pravica gluhih oseb do tolmača slovenskega znakovnega jezika vedno bolj upoštevana v vseh postopkih pred državnimi organi, organi lokalne samouprave, izvajalci javnih pooblastil oziroma izvajalci javne službe, ko je to potrebno, kar je navedeno v Zakonu o uporabi slovenskega znakovnega jezika (UL RS št. 96/02).

4. CILJ III

Razvijati podporno okolje, službe in programe, ki bodo omogočali čim bolj neodvisno življenje invalidov in poudarjali njihove sposobnosti.

4.1 RAZVOJ MREŽE PROGRAMOV ZA SAMOSTOJNO ŽIVLJENJE INVALIDOV V MESTNI OBČINI PTUJ

Javni razpis v letu 2021 je bil pripravljen tako, da so bili na prvo mesto postavljeni programi, ki jih društva invalidov in ostala društva potrebujejo za krepitev ali ohranjanje zdravja. Vsako leto si aktivno prizadevamo, da bi se sredstva v proračunu za ta namen povišala.

V merilih in kriterijih razpisne dokumentacije javnega razpisa, je možnost prijave omejena na invalidska in humanitarna društva.

Sofinancirani so bili naslednji programi:

Društvo Zaupni telefon Samarijan:

»Zaupni telefon za klic v duševni stiski«.

Slovensko združenje za preprečevanje samomora, Enota center za psihološko svetovanje - Posvet:

»Psihološko svetovanje posameznikom, parom in družinam v duševni stiski«.

Društvo za pomoč in samopomoč na področju zasvojenosti Zdrava pot:

»Terensko delo z odvisniki od drog«.

Društvo diabetikov Ptuj:

»Sladkorni bolnik v času okužb in Zdrave dlesni ne krvavijo in Stres in diabetik« .

Ozara Slovenija, nacionalno združenje za kakovost življenja:

»Program varovanja in ohranjanja zdravja«.

Slovensko združenje inštruktorjev – center za šolanje psov vodičev in psov spremljevalcev – Canis:

»Repki upanja- terapevtsko druženje s psmi – suportivno terapevtsko delo ter vzpostavljanje socialnih stikov za druženje«.

Kinološko društvo za reševalne pse Maribor:

»Iskanje in reševanje pogrešanih oseb s pomočjo reševalnih psov - na težje dostopnih terenih, izpod ruševin ter plazov – Reševalci z mrzlimi smrkami«.

Društvo psoriatikov Slovenije, Podružnica Maribor:

»Rehabilitacija v zdraviliških objektih«.

Društvo Vita za pomoč po nezgodni poškodbi glave:

»Izobraževanje, svetovanje, asistenca, spremstvo, druženje ter zdravstveno-rehabilitacijske storitve«.

Medobčinsko društvo invalidov Ptuj:

»Pomoč invalidom za ohranjanje zdravja po nastanku invalidnosti«.

Združenje bolnikov s cerebrovaskularno boleznijo Slovenije:

»Delo mobilne delavnice na bivalnih in terapevtskih okoljih«.

Društvo gibalno oviranih invalidov Slovenije Vizija:
»Ohranjanje zdravja, zdravstvena preventiva in medicinski pripomočki«.

Društvo ledvičnih bolnikov Ptuj:
»Zdravstveni program za zaščito kroničnih bolnikov«.

Društvo za kronično vnetno črevesno bolezen:
»Neodvisno življenje oseb s kronično vnetno črevesno boleznijo«.

Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih:
»Ohranjanje zdravja slepih in slabovidnih oseb ter njihovih družinskih članov«.

Združenje multiple skleroze Slovenije:
»Posebni socialni program in aktivnosti programa Združenja multiple skleroze Slovenije«.

Mreža programov za samostojno življenje invalidov vključuje tudi:

Oddelki občinske uprave so v okviru svojih pristojnosti glede na proračun Mestne občine Ptuj za leto 2021, sofinancirali (vse postavke navedene v poglavju pri prvem cilju akcijskega načrta): socialna preventiva, načrtovanje in organiziranje pomoči, institucionalno varstvo, razvojni in eksperimentalni programi, sodelovanje z nevladnimi organizacijami.

4.2 PROGRAMI DRUŠTEV INVALIDOV

Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih je v letu 2021 izvajalo šest posebnih socialnih programov tako za slepe in slabovidne osebe, kot za njihove družinske člane. Posvečali so se tudi ohranjanju zdravja in svoje člane napotovali na program ohranjanja zdravja v domove oddiha Zveze društev slepih in slabovidnih Slovenije. Med letom so organizirali tudi razna predavanja o zdravju.

1. **Preprečevanje in blaženje socialnih ter psihičnih posledic izgube vida:** uporabnikom so svetovali pri uveljavljanju socialnih, zdravstvenih ali drugih pravic. Uporabniki so potrebovali tudi pogovor in druge storitve. Socialno šibkejšim slabovidnim osebam so dostavljali pakete s hrano.
2. **Pomoč, organiziranje in izvedba socialnih aktivnosti za različne skupine slepih in slabovidnih oseb:**
 - organiziranje tečajev mobilnosti in orientacije
 - pomoč družinam s slepimi ali slabovidnimi člani z dodatnimi motnjami v telesnem in duševnem razvoju
 - usposabljanje slepih in slabovidnih za gospodinjstvo, samo-urejanje in ročna dela
 - organiziranje življenja v bivalnih enotah in usposabljanje slepih za življenje v bivalnih enotah
 - organiziranje skupin za samopomoč pri preprečevanju socialne izključenosti slepih in slabovidnih oseb.
3. **Podpora in usposabljanje slepih in slabovidnih oseb pri uporabi tehničnih pripomočkov:** program je vseboval svetovanje pri nabavi tehničnih pripomočkov in usposabljanje za njihovo uporabo. Zaradi epidemije so članom pomagali izpolnjevati in pošiljati obrazce na Upravno enoto in pripomočke dostavljali na dom.
4. **Izobraževanje, opismenjevanje in izvedba kulturnih aktivnosti slepih in slabovidnih.**
5. **Šport, šah in rekreacija.**
6. **Osebna asistenca slepih in slabovidnih oseb:** ta program izvaja društvo več kot 17 let. V letu 2018 je MDDSZ MDSS Ptuj dodelilo status izvajalca osebne asistence in društvo vpisalo v register izvajalcev osebne asistence.

V **Društvu Sonček – društvo za cerebralno paralizo Ptuj – Ormož** so v letu 2021 organizirali:

- **aktivnosti ob svetovnem dnevu cerebralne paralize** z namenom ozaveščanja širše javnosti o cerebralni paralizi pod sloganom »Milijon razlogov«, vključno z udeležbo na pohodu skozi mesto
- **fizioterapijo za člane s cerebralno paralizo**, ki jim redna fizioterapija ne pripada več preko zdravstvenega zavarovanja
- **zdravstveno terapevtske kolonije in obnovitvena rehabilitacija**
- obisk čevljarstva Valek na Ptuj in s tem olajšali dostopnost do ortopedske obutve
- obisk in obdaritev članov društva v prazničnem decembru.

-

V **Združenju Kluba bolnikov s cerebrovaskularno boleznijo (CVB) Ptuj**, so v letu 2021 izvedli:

- **redna srečanja članov kluba**, kjer potekajo strokovna predavanja, meritve dejavnikov tveganja, okrogle mize
- **obnovitveno trajno rehabilitacijo** za bolnike po možganski kapi po zdraviliščih
- **fizioterapijo** v Termah Ptuj: skupinska hidroterapija pod strokovnim vodstvom fizioterapevta delna podvodna masaža v termalnem bazenu z medicinsko gimnastiko
- **prepoznavanje bremena možganske kapi** pri bolnikih in njihovih svojcih
- **srečanja članov kluba** s člani drugih klubov
- **športne igre in piknik.**

V Klubu CVB Ptuj delujejo: dramska skupina, Afazija – težave bolnikov MK s težavami govora, prevozi, spremstva, sekcija za ohranjanje starih običajev in navad, skupina za samopomoč, pevska skupina, planinska skupina.

V **Medobčinskem društvu invalidov Ptuj** so v letu 2021 izvajali osem posebnih programov za invalide:

1. **preprečevanje in blaženje socialnih in psihičnih posledic invalidnosti**: namen programa je obravnava invalida na domu, pogovor z nepokretnim oz. polpokretnim invalidom o težavah, ki ga bremenijo. Oblika programa so tudi srečanja, katerih poglobilni cilj je vzpostavljanje socialnih stikov preko druženja
2. **zagotavljanje zagovorništva**: program se nanaša na strokovno in laično nudenje pomoči invalidom s področja zakonodaje
3. **informativna dejavnost** obsega oblikovanje in izdajo društvenih informacij, pripravljanje internetnih strani društva invalidov
4. **usposabljanje za aktivno življenje in delo**: namen je izobraževanje in usposabljanje: predavanja, delavnice, odprti prostor, proaktivna delavnica
5. **rekreacija in šport**: program je vseboval organizirano rekreacijo za skupine invalidov, s katero so dosegali boljšo telesno kondicijo in ohranjali zdravje; družili so se v času pred in po organizirani telesni aktivnosti in s tem krepili medsebojne socialne vezi in dobili občutek enakopravne vključenosti v družbo
6. **dnevni centri, klubi**: program je potekal v ustrezno prilagojenih prostorih in je obsegal vsebine druženja v dnevni centrih, klubih; preko katerih si invalidi ohranjajo in jačajo psihofizično kondicijo
7. **kulturna dejavnost**: društvo invalidov izvaja tiste aktivnosti, ki so pomembne za kvaliteto življenja invalida: najpomembnejši je socialni stik z ljudmi, vključevanje v družbo skozi doživljanje kulturno umetniških stvaritev, ki pa morajo biti za invalide dostopne in prilagojene.

Društvo gluhih in naglušnih Podravja Maribor:

Posebni socialni programi, ki so bili izvedeni v letu 2021:

- **usposabljanje za aktivno življenje in delo in preprečevanje socialne izključenosti gluhih, naglušnih in gluhoslepih oseb**
- **preventivni program rehabilitacije, varovanja in ohranjanja zdravja**

- **psihosocialna pomoč osebam z okvaro sluha . družabništvo in pomoč**
- **psihosocialna pomoč osebam z okvaro sluha – osebna asistenca**
- **informativna dejavnost – časopis Naš glas, spletna stran društva, info-okrogle mize in video novice**
- **kultura gluhih**
- **rekreacija in šport gluhih, naglušnih in gluhoslepih oseb.**

Društvo Sožitje Ptuj izvaja 5 glavnih programov za svoje člane in sicer:

- rehabilitacijske aktivnosti (individualna pomoč na področju komunikacije, govora in jezika, pomoč pri mobilnosti in boljši telesni aktivnosti, tečaje plavanja, izvajanje plesnega tečaja za OMDR, rekreacija za člane, pohodništvo...)
- izobraževalni program za družine (vikend seminarji, kjer so predavanja za starše in sprostivne aktivnosti,
- vseživljensko učenje na lokalni ravni (kreativne delavnice in socialno vključevanje otrok in mladostnikov z MDR, obisk raznih institucij, znamenitosti)
- posebne socialne aktivnosti na lokalni ravni (organizacije izletov, sprostivna rehabilitacije, organizacija prevozov OMDR na tabore)
- družabne aktivnosti (pustovanje, občni zbor, pikniki, pohodi, miklavževanje)
- letni tabori, seminarji... v okviru Zveze Sožitje.

4.3 PROGRAMI SOCIALNEGA VARSTVA

Center za socialno delo Spodnje Podravje, enota Ptuj:

Tudi v letu 2021 je CSD Spodnje Podravje, enota Ptuj, svoje dejavnosti in naloge usmerjal v izvajanje ciljev Akcijskega načrta za neodvisno življenje invalidov v Mestni občini Ptuj:

- seznanjal je s spremembami zakonodaje, s pravicami in dostopnostjo do storitev javne službe
- odpravil je arhitektonske ovire in pozornost namenjal vzdrževanju ustreznega okolja
- dosledno se je upoštevala zakonska pravica gluhih uporabnikov do slovenskega znakovnega jezika.

Center za socialno delo Spodnje Podravje, enota Ptuj je izvajalec storitve **Pomoč družini na domu** in programa **Laična pomoč družinam**, ki se je izvajala v okviru storitve pomoč družini za dom. V slednjega je bilo v letu 2021 vključenih 24 družin. V program je bila vključena tudi družina z gluhih starši, trije predšolski otroci pa slišiči. **Program Laična pomoč družinam** je razvojen in integriran pristop v izvajanju pomoči družinam v njihovem domačem okolju s storitvijo osebne pomoči, vodenja, opolnomočenja in izvajanja konkretne podpore vsem družinskim članom.

Program **javnih del** se na CSD Spodnje Podravje, enota Ptuj izvaja že od leta 2006. Največja vrednota programa je možnost zaposlovanja invalidov – socialno vključevanje posebej ranljivih oseb.

Storitev Pomoč družini na domu pa obsega: pomoč v gospodinjstvu, nego, pomoč pri vzdrževanju osebne higiene ipd.

V **Društvu gluhih in naglušnih Podravja Maribor in podružnici na Ptuj** so aktivno izvajali zadane načrte z namenom povezovanja in usklajevanja dela predvsem s področja problematike invalidov sluha: gluhe, naglušne in gluhoslepe osebe ter osebe s kombiniranimi invalidnostmi.

Posebni socialni programi, ki so bili izvedeni v letu 2021:

- usposabljanje za aktivno življenje in delo in preprečevanje socialne izključenosti gluhih, naglušnih in gluhoslepih oseb
- psihosocialna pomoč osebam z okvaro sluha – osebna asistenca do 30 ur mesečno

V **Društvu Sonček – društvo za cerebralno paralizo Ptuj – Ormož**, so v letu 2021 potekala predavanja za starše. Predavanja so bila namenjena predvsem staršem mlajših otrok, ki so se na novo soočali z izzivi, ki jih prinaša cerebralna paraliza otroka.

4.4 REHABILITACIJSKI PROGRAMI

Rehabilitacijske programe izvajajo posamezna društva invalidov v okviru svojih rednih letnih programov, zajemajo pa organiziranje srečanj, obiske ter laično humanitarno pomoč težko prizadetim članom, pomoč članom po težkih operativnih posegih ali po nastanku invalidnosti, različne športne aktivnosti invalidov (plavanje, kegljanje, kolesarjenje, nordijska hoja, izvajanje ročnih del, ipd.).

Sožitje Ptuj – medobčinsko društvo za pomoč osebam z motnjami v duševnem razvoju, v sklopu svojih programov izvaja rehabilitacijski program, ki pomaga osebam z motnjo v duševnem razvoju v dvigu psihofizične kondicije, druženja in izmenjavo informacij med družinami. Članom nudijo fizioterapevtske obravnave, ki so potrebne zaradi pomanjkanja fizične aktivnosti oseb, slabše razvite telesne drža in preobilne telesne teže ter logopedске obravnave, saj je govor pri določenih osebah slabo razvit. V okviru rehabilitacije se imajo člani možnost vključiti tudi v program plavanja in v plesni tečaj. Z namenom vključevanja čim več mladih OMDR v socialno okolje, se v okviru društva izvaja program **vseživljenjskega učenja** na lokalni ravni, kjer potekajo ustvarjalne delavnice in vključevanje mladostnikov v širšo skupnost, kar pripomore k dvigu kvalitete življenja OMDR ter močno vpliva na okolje v smislu sprejemanja različnosti in spreminjanja stereotipov.

Sonček – društvo za cerebralno paralizo Ptuj – Ormož svojim članom omogoča izboljšanje gibalnih sposobnosti in ohranitev zdravja z izvajanjem:

- **fizioterapije** - ko jim zdravstvo ne zagotavlja več rednih terapij
- **terapevtska plavanja** v Termah Ptuj
- **hipoterapije**
- **družinske zdravstvene terapevtske kolonije**, kjer je bilo vključenih 10 otrok z družinami
- **šolske zdravstveno – terapevtske kolonije**, ki se jih je udeležilo 16 otrok s spremljevalci,
- **obnovitvene rehabilitacije za odrasle uporabnike in člane** (54 udeležencev).

Medobčinsko društvo invalidov Ptuj izvaja program **Ohranjevanje zdravja**. Program je obsegal elemente rehabilitacijskega programa in pomoči delovnim invalidom, osebam s telesno okvaro in invalidom po ZZRZI po težkih operativnih posegih ali po nastanku invalidnosti. Program je obsegal eno ali večdnevne aktivnosti s ciljem ohranjanja telesne in psihične kondicije. Program poleg ohranjanja telesnega zdravja invalidov veliko prispeva tudi k psihičnemu uravnovešanju znotraj članov družine invalida, saj se v večini primerov izvaja kot družinska terapija. Skupaj pomembno prispeva k povečevanju možnosti invalida za vključevanje v življenje in delo.

Društvo gluhih in naglušnih Podravja Maribor v okviru svojih posebnih socialnih programov izvaja v podružnici na Ptuj rehabilitacijske programe, ki zajemajo organizacijo srečanj, obiske ter individualno pomoč članom. V okviru posebnega socialnega programa družabništvo, so organizirane stalne ročne delavnice ročnih del.

V strokovni službi Društva gluhih in naglušnih Podravja Maribor intenzivno sodelujejo z Raciom iz Celja, ki je nacionalni izvajalec zaposlitvene rehabilitacije za gluhe in naglušne osebe. V letu 2021 so pomagali pri zaposlovanju mladih brezposelnih gluhih in naglušnih oseb. Prav tako so individualno seznanjali potencialne delodajalce o kvotnem sistemu in spodbudali za zaposlovanje invalidov.

4.5 PROGRAMI ZDRAVSTVA

Zdravstveni dom Ptuj s svojo dejavnostjo zagotavlja ustrezne zdravstvene storitve tudi invalidom, pri čemer upošteva pobudo gluhih in naglušnih oseb, tako da zdravstveno osebje z dotikom opozarja na to, da so na vrsti. Uredi tudi vse potrebno za sodelovanje s tolmačem, ki je spremljevalec takšne osebe.

Na pobudo Zveze društev slepih in slabovidnih Slovenije in Medobčinskega društva slepih in slabovidnih Ptuj je **Splošna bolnišnica dr. Jožeta Potrča Ptuj** sprejela odločitev, da imajo slepe in slabovidne osebe, ki so vezane na spremljevalca, prednost pri obravnavi pri sprejemu v zdravstveno ambulanto.

4.6 PROGRAMI IZOBRAŽEVANJA

Center za socialno delo Spodnje Podravje, enota Ptuj je tudi v letu 2021 zagotavljal strokovno pomoč otrokom in mladostnikom s posebnimi vzgojno – izobraževalnimi potrebami oz. primanjkljaji na posameznem področju z dodatnim programom v socialnem varstvu **Svetovanje otrokom, mladostnikom in staršem**. V strokovno timsko (2 specialna pedagoga in psihologinja) obravnavo programa SOMS je bilo vključenih 20 uporabnikov. Večina otrok je bila vključena zaradi učnih, čustvenih in vedenjskih težav, predvsem pa zaradi postopka usmerjanja. V svetovanje so bili vključeni tudi starši / skrbniki sami.

Osnovna šola dr. Ljudevita Pivka je v letu 2021 nadaljevala z delom v dveh projektih na področju vzgoje in izobraževanja otrok s posebnimi potrebami:

1. V šolskem letu 2020/2021 je pričel na šoli delovati **strokovni posvet PONTEM**, ki je nadaljevanje pilotnega projekta COMP@S. V njegovem okviru delujejo sodelovanje, svetovanje in podpora, izvajanje individualnih in skupinskih obravnav z zunanjimi institucijami, VIZ ustanovami, društvi, združenji, posamezniki in družinami
2. spodbujanje socialne vključenosti otrok in mladih s posebnimi potrebami v lokalno okolje:
 - **Skupaj pobarvajmo dan**, kjer so skupaj z društvom Sožitje povezali 244 udeležencev iz 13 lokacij
 - v pripravi **predstavitvenega videospota učencev s posebnimi potrebami (Čudeži)** so se povezali z društvom Sožitje Ptuj in s CIRIUS Kamnik ter še z 7 vzgojno – izobraževalnimi ustanovami ter igralko Urško Vučak Markež
 - tedensko so izvajali medgeneracijsko druženje **Igrarije** s starostniki Doma upokojencev Ptuj – enote Ptuj
 - vključili so se v **Otroški parlament**, ki je obravnaval temo Moja poklicna prihodnost
 - organizirali so **več delavnic**: karierno (okrogla miza s predstavnikom ZRSZ), računalniško (delo z IKT), socialno (Odgovor je pogovor), podjetniško (promocija naravi prijaznih sveč), ustvarjalne (ročne spretnosti)
 - pripravili so 2 številki e-glasila **Vključimo se**
 - vključevali so se v različne aktivnosti pri katerih so lahko učenci pokazali svoja močna področja ali razvijali zelene lastnosti
 - pripravili so poskusno delovno prakso za devetošolce
 - v letu 2021 so se imeli učenci možnost spoznati tudi s snemanjem in pripravo TV oddaj, pri čemer so razvijali komunikacijske in socialne veščine
 - okolico šole so polepšali z medgeneracijsko razstavo **Park sr(e)čnih dreves**.
3. Erasmus projekti: sodelujejo v 4 mednarodnih Erasmus+ projektih:
 - ACTIVE CHILDREN FOR A BETTER LIVE
 - BE MY FRIEND, I AM JUST LIKE YOU
 - GET TO KNOW US
 - CHANGE IS THE END RESULT OF ALL TUE LEARNING.

Medobčinsko društvo invalidov Ptuj izvaja **usposabljanje za aktivno življenje**, predavanja, delavnice, odprti prostor, proaktivna delavnica: učitelji v učni program vključijo uro o invalidnosti, v letu 2021 pa se je izvajala na OŠ Ljudski vrt, OŠ Olge Meglič in na OŠ Mladika.

4.7 PROGRAMI ZAPOSLOVANJA

V letu 2021 se nadaljuje trend upada števila brezposelnih invalidov iz preteklih let, ki je doživel določen zastoj v letu 2020 (razlogi so večinoma zaradi epidemije). Ta trend je v veliki meri posledica povečanja zaposlovanja nasploh. V letu 2021 se je na področju Mestne občine Ptuj zaposlilo 42 invalidnih oseb iz vrst brezposelnih oseb na različnih delovnih mestih. V evidenci brezposelnih oseb je bilo ob koncu leta 2021 prijavljenih 108 invalidnih oseb (77 delovnih invalidov, 27 invalidov po Zakonu o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov (ZZRZI) ali Zakonu o usposabljanju in zaposlovanju invalidnih oseb (ZUZIO) ter 4 kategorizirani mladostniki). Invalidne osebe se z namenom povečanja zaposljivosti ali zaposlitve med drugim vključujejo v ukrepe aktivne politike zaposlovanja. V letu 2021 se je 8 oseb z območja Mestne občine Ptuj vključilo v izobraževanje in usposabljanje, 2 sta se zaposlili s pomočjo subvencije za zaposlitev, 14 pa se jih je zaposlilo preko programa javnih del.

Invalidne osebe so se vključevale v storitve **zaposlitvene rehabilitacije** z namenom pridobitve ocene zaposljivosti. Zaposlitvena rehabilitacija se je izvajala za celotno Območno službo Ptuj pri 3 različnih izvajalcih (Zavod Vitis, Univerzitetni rehabilitacijski Inštitut Republike Slovenije – Soča in Racio, družba za razvoj človeškega kapitala, d.o.o.), kamor se je v letu 2021 vključilo 83 oseb. Izdanih je bilo 44 ocen zaposlitvenih možnosti s katerimi je bila pri 29 osebah ugotovljena nezaposljivost, pri 11 invalidnih osebah zaposljivost v zaščitni zaposlitvi in pri 4 invalidnih osebah zaposljivost v podporni zaposlitvi.

Zavod RS za zaposlovanje, Območna služba Ptuj, se povezuje z delodajalci v lokalnem okolju, z namenom iskanja možnosti za usposabljanje in zaposlitev invalidnih oseb. Prav tako se povezuje z izvajalci projektov, ki se tičejo dela in pomoči invalidnim osebam ter z institucijami, ki jim nudijo pomoč, kot je npr. Center za duševno zdravje. V okviru projekta **SOPA**, ki ga izvaja NIJZ so uporabnike seznanjali s problematiko tvegane pitja alkohola in njenimi posledicami. Z mladimi brezposelnimi invalidnimi osebami smo v okviru projekta IPS4NEETS preizkušali sistematično metodo kako glede na prepoznane težave uspešneje vstopiti na trg delovne sile in jim nuditi pomoč pri iskanju zaposlitve ali razreševanju situacije.

Zavod Vitis je v letu 2021 izvajal program **Prehod mladih**, ki je podpora in pomoč mladim s posebnimi potrebami pri prehodu iz šole na trg dela. Z različnimi aktivnostmi se v programu poskuša doseči čim bolj enake možnosti za vključitev na trg dela. Strokovni delavci (izvajalci zaposlitvene rehabilitacije) imajo specifična znanja s področja zaposlovanja in posebnih potreb. V zavodu so v letu 2021 o programu informirali šole. Z zainteresiranimi za sodelovanje, so izvedli več aktivnosti v katerih se vzpodbuja močna področja posameznikov, opolnomočenje ter krepitev kompetenc, ki so pomembne za približevanje trgu dela.

Center za socialno delo Spodnje Podravje, enota Ptuj je v programu **javnih del – socialno vključevanje posebej ranljivih skupin - Laična pomoč družinam** zaposloval pet delovnih invalidov. Invalidom je zaposlitev v programu predstavljala socialno varnost, ohranjanje zdravja, pozitiven občutek lastne vrednosti, osebnostno rast, izobraževanje in kvaliteten vpogled v lastno umeščenost v okolje, vsaj 2 leti zaposlitve.

V strokovni službi **Društva gluhih in naglušnih Podravja Maribor** intenzivno sodelujejo z Raciom iz Celja, ki je nacionalni izvajalec zaposlitvene rehabilitacije za gluhe in naglušne osebe. V letu 2021 so pomagali pri zaposlovanju mladih brezposelnih gluhih in naglušnih oseb in individualno seznanjali potencialne delodajalce o kvotnem sistemu in spodbudah za zaposlovanje invalidov.

4.8 PROGRAMI KULTURE

» Počastitev Mednarodnega dne invalidov«

V letu 2021 prireditve ob mednarodnem dnevu invalidov zaradi epidemije ni bilo mogoče mogli izvesti v živo, zato je preko spleta na ta dan potekala konferenca »Mladi s posebnimi potrebami v sodobnem svetu«. S svojimi prispevki je sodelovalo je več predavateljev.

Javni zavodi s področja kulture Pokrajinski muzej Ptuj-Ormož, Knjižnica Ivana Potrča Ptuj, Mestno gledališče Ptuj, Center interesnih dejavnosti Ptuj so v svoji ponudbi programov na različne načine omogočali večjo dostopnost invalidom k udeležbi programov kulture.

4.9 PROGRAMI ŠPORTA

Zavod za šport Ptuj vsako leto ponudi vadbene termine za športnike invalide. Glede na interes posameznih društev, so različno korišćeni.

Posamezna društva organizirajo različna tekmovanja ali se udeležijo vse slovenske olimpijade – Športnih iger in drugih športnih dogodkov.

V **Društvu gluhih in naglušnih Podravja Maribor** zagotavljajo pogoje za nemoteno rekreacijo, redne treninge in udeležbo na športnih tekmovanjih. V programu rekreacije in športa aktivno sodeluje večje število športnic in športnikov iz podružnice na Ptujju.

V društvu gluhih in naglušnih Podravja Maribor skrbijo za razvoj športne rekreacije invalidov sluha, ohranjanja psihofizičnega zdravja in integracije ter udeležbo na državnih tekmovanjih, hkrati pa zagotavljajo ostale tehnične pogoje (materialni, kadrovski in organizacijski).

Športnice in športniki so vključeni v naslednje športno – rekreativne dejavnosti: mali nogomet / futsal, balinanje, košarka, odbojka, odbojka na mivki, šah, kegljanje, pikado, alpsko smučanje, športni ribolov, bowling, plavanje, orientacijski tek, badminton, rusko kegljanje, kolesarjenje, športno rekreativno telovadbo in namizni tenis.

Ponosni so na vrhunske rezultate in sicer 26 osvojenih medalj in pokalov na državnih prvenstvih.

Prejeli so tudi priznanje Športne zveze Maribor in Mestne občine Maribor za najboljšega športnika med invalidi ter za najboljšo ekipo med invalidi.

Medobćinsko društvo invalidov Ptuj: Program športa je nudil invalidom možnost vključevanja po interesnih športnih dejavnostih, kot so plavanje, streljanje, šah, kegljanje, pikado, ribolov. V okviru rekreacije s skrbeli za doseganje boljše telesne kondicije in ohranitev zdravja tudi skozi različne rekreativne panoge (sprehodi, pohodi, planinarjenje, kolesarjenje, plavanje, spoznavanje okolice, spoznavanje zdravilnih zelišč, izmenjava izkušenj in druženje), druženje v času pred in po organizirani športni aktivnosti pa ojačuje medsebojne socialne vezi. Program je vključeval tudi vidik telesne aktivnosti v naravi, kjer so glavni terapevtski vzvodi sonce, voda in zrak, za duševno počutje pa barvitost in lepota narave in prijateljstva, ki nastanejo pri pohodih v naravo; kolesarjenju, planinarjenju, plavanju.

5. CILJ IV

Izboljšati obveščanje in osveščanje občanov o pravicah in potrebah invalidov v občini, vzpostaviti informacijsko povezanost med invalidskimi organizacijami in redno obveščanje javnosti o izvajanju projekta »Občina po meri invalidov«

Občinska uprava, invalidske organizacije ter ostale institucije, ki se ukvarjajo z invalidi, v okviru svojega programa informirajo javnost o vprašanih, ki zadevajo invalide.



Mestna občina redno obvešča tudi preko družbenega omrežja Facebook.

V strokovni službi **Društva gluhih in naglušnih Podravja Maribor** informirajo člane in širšo javnost saj na spletni strani Društva <http://www.dgnp-mb.si/> in <http://www.facebook.com/dgnp.maribor> o aktivnostih Društva GNP Maribor in podružnice na Ptuju. Za predstavitev društva in podružnice Ptuj so izdelali in natisnili promocijske materiale (slovarček slovenskega znakovnega jezika, zloženke o aktivnostih društva, ipd.).

Z namenom sodelovanja z mediji so že zagotovili in bodo zagotavljali tudi v prihodnje:

- sodelovanje lastne ekipe za informiranje in pripravo foto in video prispevkov
- sodelovanje Spletne TV Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije

- o vseh aktivnostih Društva obveščajo predstavnike medijev. V letu 2021 so imeli skupno kar 32 objav v različnih medijih.

V društvu gluhih in naglušnih Podravja Maribor spodbujajo prostovoljstvo, sledijo ciljem medgeneracijskega druženja ter integraciji v družbeno okolje preko stalnega razvijanja možnosti za dostop do izobraževanja, informiranja, osebnega svetovanja.

Tudi ostala društva in organizacije na različne načine obveščajo člane o aktivnostih, prav tako pa obveščajo tudi širšo javnost.

6. PRIPRAVLJAVCI

Poročila so prispevali člani Sveta za invalide Mestne občine Ptuj, iz naslednjih društev oz. organizacij:

- Center za socialno delo Spodnje Podravje, enota Ptuj
- Društvo gluhih in naglušnih Podravja Maribor, podružnica Ptuj
- Društvo Sožitje Ptuj
- Medobčinsko društvo invalidov Ptuj
- Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Ptuj
- Mestna občina Ptuj
- Osnovna šola dr. Ljudevita Pivka
- Sonček, društvo za cerebralno paralizo Ptuj – Ormož
- Zavod RS za zaposlovanje, Urad za delo Ptuj
- Zavod Vitis
- Združenje bolnikov s cerebrovaskularno boleznijo Slovenije – enota Ptuj.

Za Svet za invalide Mestne občine Ptuj podatke zbrala, uredila in zapisala:

Nataša Koderman,

Kabinet župana Mestne občine Ptuj.